

a ředitel mateřské školy. Pro moji práci s dětmi mně tak zbývá méně času, což mne mrzí, ale k mé ředitelské práci to patří.

Jak motivujete ke spolupráci v EVVO své kolegy v mateřské škole?

Své kolegyně motivuji k environmentálním aktivitám nenápadně, dá se říct, že se je snažím „nakazit“ pomalu, ale jistě... Snažím se podporovat jejich nápady a dopřávám jim prostor pro vlastní aktivity s dětmi. Začalo to jednou kolegyní, která byla již zaměřena na tuto environmentální oblast a já jsem ji v tom s chutí podpořila. Svěřila jsem jí budování a péči o eko koutek, který jsem vybavila knihami, pomůckami a postupně společně doplňujeme i ukázkami z živé přírody. Nakazila jsem například i mého partnera, který mi občas z cest přiveze nějakého mrtvého hmyzáka – roháček, sršně apod.

Environmentální činnosti po očku pozorovaly i další kolegyně, které projevily zájem o proškolení v této oblasti. Sama jsem prošla školením v Lísce a prožila na Háence Semetín hezká setkání, která mi přinesla mnoho námětů a aktivit pro práci s dětmi. Svě kolegyně tedy podporuji v těchto školeních. Myslím, že je to cesta k úspěchu – nenutit někoho do aktivit, které mu nejsou blízké, ale být dobrým příkladem a průvodcem. Věřím, že se kolegyně těmto aktivitám budou věnovat dál.

Můžu tedy uznat, že v naší mateřské škole se postupně infikuje víc a víc kolegyně nadšením pro oblast environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty.

Tématem tohoto čísla Mrkvičky je „Příroda kolem nás“. Letošní ročník je zaměřený na domov a region – co máme za humny. Co podle vás dnes předškolní vzdělávání dětem v tomto směru přináší, jak jim pomáhá poznávat své nejbližší okolí a své kořeny?

Za humny, za branami zahrady mateřské školy máme Fryštácký potok a řeku Janušíci. Nedaleko také les na Burešově a od něj nádhernou vyhlídku na část Zlína. V dosahu MHD máme Zoo Lešná, která patří k nejkrásnějším zoologickým zahradám v naší republice, a dále tímto směrem Přírodní park Hostýnské vrchy.

Předškolní vzdělávání dnes dětem přináší v mnoha případech nové sociální prostředí, kde jsou součástí skupiny dětí, ve které je potřeba si vytvořit určitá pravidla. V prvopočátku se seznamují s třídou, následně mateřskou školou a nejbližším okolím. Starší děti již pravidelně vyrazí do širšího okolí přírodního i kultur-

ního a poznávají Zlín z mnoha úhlů pohledu. Občas i z nadhledu vyhlídky Burešov. Mnohým se se školkou podaří poodhalit zajímavosti ukryté pod zemí, pod vodní hladinou. Poslední roky nám poznávání širšího kulturního dění ve Zlíně zmařila epidemie covidu, ale již zdárně navazujeme tam, kde se nit poznávání přetrhla a opět je možno navštěvovat například divadla, knihovny, muzeum, filmový festival, filmové ateliéry, Archeoskanzem Modrá, Kozovoo v Uherském Hradišti. V naší mateřské škole se snažíme dětem přiblížit i tradice, například Tříkrálový průvod, Fašank, vynášení Moreny, Velikonoce, stavění májky, advent, svátek svatě Lucie, Vánoce apod. Děti zapojujeme i do péče o zahradu, na podzim hrabou listy, vyrábí hmyzí domečky a pečují o ně, v zimním období plní ptákům krmítka. Naši snahou je posilovat u dětí empatii, vztah k vlastnímu okolí, otevřít jim oči, aby si všimly svého přírodního i kulturního okolí.

Jaká je vaše spolupráce s rodiči, spolkem a organizacemi ve vašem okolí? Jaké akce připravujete pro místní komunitu nebo ve spolupráci s partnery?

Spolupráce s rodiči je úžasná, jejich zapojení do školních aktivit si velice cením. Úžasnou spolupráci máme se Střední pedagogickou školou ve Zlíně, poskytujeme každý rok praxi studentkám a studentům a rovněž v rámci setkání u kulatého stolu jsem asistovala kolegyni při setkání věnovaném environmentálnímu vzdělávání – praktickým ukázkám, jak to u nás děláme.

Můžete uvést pár příkladů toho, co vás v oblasti ekologické výchovy v poslední době zaujalo a potěšilo?

Velice mne překvapila a upřímně potěšila nominace na Cenu za přínos EVVO ve Zlínském kraji za rok 2021 v kategorii ředitel školy. Do dnešního dne netuším, kdo mne nominoval, ocenění mě velice potěšilo a nastartovalo u mě chuť dál pokračovat malými a jistými kroky. Utvrdilo mě to v tom, že mateřskou školu vedu správným směrem.

V naší mateřské škole si raději budeme hrát s přírodninami, poznávat všemi smysly okolní svět než sedět u tabletů a poznávat svět přes obrazovku. Jsem si vědoma, že je potřeba děti seznámit i s moderními technologiemi, jen z nich zvolím raději mikroskop s displejem, který nám přiblíží živý mikrosvět. ●

*Ptala se Iva Koutná
Foto: archiv Lívie Popeskové*

Jak funguje lesní třída Sýkorky v mateřské škole Hnízdo?

Myslím, že velmi dobře... Přestože fungujeme provizorně bez domku – útulny, (které se snad dočkáme ještě v roce 2022) pouze s maringotkou a zastřešenou terasou.

Naše mateřská škola Hnízdo v Úněticích má od září 2021 tři třídy. Do třídy Vrabečkové chodí převážně tři a čtyřleté děti, do lesní třídy Sýkorky chodí děti čtyři až pětileté a do třídy Vlaštovky děti nejstarší, které plní povinnou předškolní docházku.

Vzděláváme děti podle školního vzdělávacího programu, podle kterého pracuje celá naše mateřská škola. Takže žádné úlevy. A to znamená, že když je „divoké“ počasí, zatopíme v maringotce, aby děti mohly tvořit, procvičovat grafomotoriku, vyplňovat pracovní listy atd. (Se zmrzlými prstíky nebo v rukavicích by to moc nešlo...)

Když je přívětivé počasí, možná nám někdo závidí, ale během chladných a syčravých měsíců asi moc ne... Ale musím upřímně říci, že si s dětmi užíváme každý den. Scházíme se v obci u hřbitova a odtud jdeme společně do našeho zázemi. Má to tu výhodu, že k nám nikdo nejedí autem a celou cestu si společně povídáme o všem možném. Pozorujeme východy slunce, změny v přírodě, ptáky, mraky i letadla mířící na letiště. Kloužeme se po zamrzlých kalužích atd.

Máme i své rituály. Po příchodu si děti pověsí batohy na věšáky na terase, a kdo má žízeň, napije se. Potom společně sundáme dřevěné

hranoly z plachty, která nám chrání stoly před deštěm, zatopíme v kamnech v maringotce, a když je velký mráz, ohřejeme si na nich, vodu na mytí rukou.

Pak nám Natálka přiveze z kuchyně na vozíku svačinu. Než jídlo a pítí nachystáme, děti si zatím volně hrají (s lopatkami, kyblíky, nákladáky a hlinou, se dřevem, s míčem, legem...) nebo si kreslí, prohlížejí knihy, dělají úkoly s tabulkami Logico, stříhají, modelují atd.

Od září stále něco kutíme... Sbírali jsme jitrocelové listy a vyrobili si sirup proti kašli, učili se řezat pilkou, lézt na strom, dlabali jsme dýni – svítilnu, vyrobili jsme si z dřevěných plátů „ručičkovou“ květinu se sýkorkou.

S dětmi jsme stloukli z palet kompostér, nanosili dřevo pod maringotku, aby na něj nepršelo, zasadili jsme krokusy, modřence, diviznu, rybíz. Terasu jsme si vyzdobili vršesy.

Z březových polen jsme vytvořili Mikuláše, čerta a anděla. A také Březňáčka, kterého si průběžně zdobíme podle ročního období a tradic, které si právě užíváme. V době adventu se všude kolem nás páslý ovce, mohli jsme je pozorovat i uvnitř jejich výběhu. Nechaly se od dětí i hladit, krmit a děti jim nosily vodu z našeho sudu. ▶

Když nemrzne, využíváme dešťovou vodu ze sudu a zaléváme rostliny a mladé stromky v sadu kolem nás. Sud je pro nás také ukazatel mrazu. Každý den, kdy mrzne, kontrolujeme hned po příchodu sílu ledu... Dětem ho vyndáme a mohou si ho nakládat na auta nebo tvořit různé ledové tvary, zkoušet ho rozbít apod.

Když nasypeme krmení do krmítka, často pozorujeme, kteří ptáčci nás navštěvují. Většinou jsou to sýkory koňadry, modřínky a brhlíci.

Nyní v předjaří si děti vyrobí budku, kterou umístí u svého bydliště a také v okolí lesní třídy.

Na jaře nás čeká stloukání vyvýšeného záhonu a spousta dalších věcí, na které se už těšíme.

Zmínila jsem se pouze o těch činnostech, které se dobře dělají právě v lesní třídě.

Samozřejmě si užíváme i mnoho dalších činností, které jsou běžné i v „kamenné“ školce.

Naším cílem (kromě těch vzdělávacích) je probouzet u dětí lásku k přírodě a potěšení být její součástí, umět ji ochraňovat a pohybovat se v ní. ●

Mgr. Věra Demelová

Foto: archiv MŠ Hnízdo Únětice

Udržitelná budoucnost nejen v mateřských školách

Vlny veder, dlouhá období sucha a následné přívalové deště představují extrémní projevy počasí, se kterými se budeme v následujících letech setkávat stále častěji. Nejen vědci, ale i veřejnost už si všímá, že stromy ve městech usychají a chřadnou nebo že školní zahradu potřebujeme zalévat častěji.

Dopady změny klimatu na naše okolí už se zkrátka nedají přehlédnout. Je na nás, jak s tímto faktem naložíme. Nejsme totiž bezmocní. S pomocí různých adaptačních opatření můžeme podmínky života ve městech zlepšit a některé mateřské školy v České republice se již snaží jít v tomto ohledu příkladem.

Jednou z nich je i ekocentrum Na Pasece ve Velikové u Zlína, které se loni zapojilo do celorepublikové soutěže adaptačních opatření Adaptterra Awards. Ekocentrum mimo jiné slouží jako zázemí místní lesní školky. Na původně neudržované louce s několika starými ovocnými stromy vznikl slaměný domek z lokálních materiálů s hliněnými omítka-

